

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

НАСТАВНИ ПРОГРАМ

(Syllabus)

Назив предмета:	Право конкуренције
Назив предмета на енглеском:	Competition Law
Недељни фонд часова предавања (и вежби):	2
Годишњи фонд часова предавања и вежби:	32
Ниво студија:	Основне студије
Трајање и распоред наставе:	Шести семестар, уторак 11:40 – 13.20
Карактер предмета:	Опциони предмет
Број ЕСПБ кредита:	3 бода
Наставници који изводе курс:	<p>др Борис Беговић, редовни професор, каб. 225, begovic@ius.bg.ac.rs</p> <p>др Владимир Павић, редовни професор, каб. 118, ravic@ius.bg.ac.rs</p> <p>др Душан Поповић, ванредни професор, каб. 248, dusan.popovic@ius.bg.ac.rs</p>
Начин извођења наставе:	Предавања, семинарски радови, стручне групе, консултације, предавања гостујућих предавача (<i>case-studies</i>),
Начин оцењивања и вредновање предиспитних обавеза:	<p>- присуство предавањима: 10 бодова</p> <p>- позитивно оцењен семинарски рад: 10 бодова</p> <p>- колоквијум (зависно од оцене): до 5 бодова (макс. 20)</p> <p>- вежбе (зависно од оцене): до 40 бодова (са колок.)</p> <p>- студијска група (зависно од оцене): до 50 бодова (са колок.)</p> <p>Студент са сакупљених најмање 60 бодова у предиспитним обавезама има право само на једно питање на испиту, из материје у којој није написао семинарски рад, а ако га није писао, онда из области коју одреди асистент, код којег је похађао вежбе или студијску групу</p>
Начин полагања испита:	Усмено
Контрола квалитета курса:	Студентска евалуација, анализа испуњености плана рада, анализа уредности при извођењу наставе, анализа испитних резултата
Обавезна литература за припремање испита	Б. Беговић и В. Павић, <i>Увод у право конкуренције</i> , Правни факултет у Београду, Правни факултет Универзитета у Београду, 2012. или репринт из 2014. год.

	<p>Закон о заштити конкуренције, Службени гласник РС бр. 51/09 и 95/2013.</p>
Допунска литература	<p>Б. Беговић, <i>Најзначајнији случајеви у праву конкуренције ЕУ: економска анализа</i>, (reader), ЦЛДС, Београд, 2013, доступно на адреси: http://stajetokonkurencija.org/images/stories/seminar/reader.pdf</p> <p>Б. Беговић и В. Павић, <i>Шта је то конкуренција и како се штити?</i>, ЦЛДС, Београд, 2010.</p> <p>Б. Беговић et al., <i>Нова антимонополска политика: предлог решења</i>, ЦЛДС, Београд, 2003.</p> <p>D. Popović, „Amendments to the Serbian Competition Act: a much-needed 'fine tuning'“, <i>European Competition Law Review</i> 3/2014, 124-129.</p> <p>М. Станивуковић, „Примена домаћих правила о заштити конкуренције на правне односе са међународним елементом по узору на право Европске заједнице“, <i>Анали ПФБ</i> 2/2008, 272-290.</p> <p>Љ. Пљакић, „Концентрација учесника на тржишту као облик повреде конкуренције“, <i>Право и привреда</i> 5-8/2008, 655-661.</p> <p>М. Vasiljević, D. Popović, “Competition law enforcement in Serbia: Six years of staggering along”, <i>European Business Organization Law Review</i> 1/2012, 141-158.</p> <p>Б. Беговић, В. Павић, „Јасна и непосредна опасност. Приказ новог Закона о заштити конкуренције“, <i>Анали ПФБ</i> 2/2009, 70-88.</p> <p>Д. Марковић Бајаловић, „Прети ли јасна и непосредна опасност од новог Закона о заштити конкуренције“, <i>Анали ПФБ</i> 1/2010, 304-324.</p> <p>М. Лабус, „Минималне малопродајне цене: легализам наспрам ефикасности“, <i>Анали ПФБ</i> 1/2010, 5-35.</p> <p>Б. Беговић, В. Павић, Јасна и непосредна опасност (други део): Час анатомије, <i>Анали ПФБ</i> 2/2010, 337-354.</p> <p>Д. Поповић, „Условно одобравање концентрација у тзв. новим индустријама“, <i>Право и привреда</i> 5-8/2008, 705-714.</p> <p>В. Павић, „Екстратериторијална примена америчког антимонополског законодавства“, <i>Страни правни живот</i></p>

2/1997, 89-100.

К. Дамњановић, Д. Поповић, „Реформа права конкуренције ЕУ: Уредба бр. 1/2003“, *Ревија за европско право* 1/2004, 27-41.

Д. Поповић, „Појединачна изузећа од забране рестриктивних споразума у праву Србије“, *Право и привреда* 4-6/2014, 489-505.

Г. Кршикапа, М. Андоровић, „Недостаци усвојених решења у новом Закону о заштити конкуренције“, *Право и привреда* 1-3/2010, 111-124.

Р. Петрикић, Р. Радовановић, „Спровођење увиђаја према новим прописима о заштити конкуренције“, *Право и привреда* 10-12/2010, 54-74.

R. Whish, *Competition Law*, Oxford University Press, 2012.

I.B. Bael, J. Bellis, *Competition Law of the European Community*, Oxford University Press, 2007.

M. Cini and L. McGowan, *Competition Policy in the European Union*, St.Martins Press, 1998.

M. Gal, *Competition Policy for Small Market Economies*, Harvard University Press, 2003.

E. Gellhorn, W. Kovacic, *Antitrust Law and Economics in a Nutshell*, West Group, 1994.

J. Fingleton *et al.*, *Competition Policy and the Transformation of Central Europe*, Center for Economic Policy Research, 1996.

A. Jones i B.Sufrin, *EC Competition Law: Text, Cases, and Materials*, Oxford University Press, 2001.

V. Korah, *An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice*, Hart Publishing, 2000.

F. McChesney i W. Shugar, eds, *The causes and Consequences of Antitrust*, University of Chicago Press, 1995.

R. Posner, *Antitrust Law*, University of Chicago Press, 2001.

Опис курса

Политика и право конкуренције представљају неизоставни део правног оквира унутар кога функционише тржишна привреда. Наиме, једино слободно тржиште, односно тржиште неспутане конкуренције, ствара снажне подстицаје привредним субјектима да се ефикасно понашају, чиме се увећава економска ефикасност и, последично, максимизује друштвено благостање. Стога, увођење тржишног привредног система у Србији треба да буде праћено и увођењем одговарајућег права, односно политике конкуренције, као и темељним образовањем правника у погледу стварања и примене тог права.

Структура предмета „Право конкуренције“ дефинисана је према основној структури норми у праву конкуренције у Европској унији, која је прихваћена у домаћем позитивном законодавству.

Свака тематска јединица у оквиру предмета „Право конкуренције“ обрађује са два аспекта: правног и економског. Сходно наведеном, сви феномени којима се бави право конкуренције биће објашњени на основу савремених налаза економске науке. Економско објашњење тих појава омогућиће спознају узрока, механизма и последица феномена конкуренције и њеног нарушавања, па тиме и потребе њиховог правног регулисања.

Скромно домаће искуство, односно сиромашна пракса у примени одредаба права конкуренције, условљава потребу да се у оквиру предмета изучавају упоредноправна решења, пре свега права Европске уније и њених држава чланица са најдужом традицијом у овој области, као и решења у праву САД, земље са најдужом традицијом у примене права конкуренције. Интегрални део тог изучавања представљају и разматрања случајева, односно кључних примера из праксе тела које се баве заштитом конкуренције, односно применом права конкуренције у ЕУ, земљама чланицама, као и у САД.

Изучавање права конкуренције на овом предмету има два аспекта. Једно је вредносно неутрална анализа различитих решења које познаје савремено право конкуренције, што укључује и постојећа решења у домаћем законодавству, уз анализу разлога за увођење и опстајање тих решења у различитим земљама. Други је указивање на „најбољу праксу“, односно на најпогоднија решења у области права конкуренције, нарочито имајући у виду малу и отворену привреду, каква је Србија, коју прате и ограничени административни капацитети.

Садржај курса

1. Увод: о конкуренцији и праву конкуренције
  - a. Дефинисање појма конкуренције
  - b. Различите концепције конкуренције
  - c. Ефекти конкуренције
  - d. Концепција савршене конкуренције

- e. Баријере уласку
  - f. Дефинисање појма нарушавања конкуренције
  - g. Дефинисање политике и права конкуренције
  - h. Кратка историја права конкуренције
2. Монопол и монополско понашање
- a. Дефинисање монопола
  - b. Механизам монополског понашања
  - c. Ефекти монополског понашања
  - d. Фактори који доводе до настанка монопола
  - e. Природни монополи
  - f. Положај природних монопола у праву конкуренције
  - g. Економска регулација и право конкуренције
3. Картели као хоризонтални споразуми
- a. Дефинисање картела
  - b. Основни механизми картела
  - c. Ефекти картела
  - d. Правни аспект третмана картела (укључујући механизме и изузећа)
4. Остали хоризонтални споразуми
- a. Дефинисање осталих хоризонталних споразума
  - b. Основни механизми осталих хоризонталних споразума
  - c. Ефекти осталих хоризонталних споразума
  - d. Правни аспект третмана осталих хоризонталних споразума (укључујући механизме и изузећа)
5. Вертикални споразуми
- a. Дефинисање и врсте вертикалних споразума
  - b. Основни механизми вертикалних споразума
  - c. Ефекти вертикалних споразума
  - d. Правни аспект третмана вертикалних споразума (укључујући механизме и изузећа)
6. Доминантан положај и његова злоупотреба
- a. Концепција доминантног положаја
  - b. Дефинисање релевантног тржишта
  - c. Злоупотреба доминантног положаја према потрошачима
    - 1. Наметање цена
    - 2. Ограничавање производње
    - 3. Остале злоупотребе
  - d. Правни третман злоупотребе доминантног положаја према потрошачима
  - e. Злоупотреба доминантног положаја према конкурентима
    - 1. Наметање цена
    - 2. Стварање баријера уласку

3. Ценовна и друга дискриминација
  4. Везана трговина
  5. Остале злоупотребе
-
7. Контрола концентracија
    - a. Дефинисање и врсте концентracија
    - b. Основни механизми концентracија
    - c. Ефекти концентracија
    - d. Разлози за контролу концентracија
    - e. Правни третман контроле концентracија

  8. Контрола државне помоћи
    - a. Појам и врсте државне помоћи
    - b. Мотиви државне помоћи
    - c. Основи механизми реализације државне помоћи
    - d. Разлози за контролу државне помоћи
    - e. Упоредноправни преглед контроле државне помоћи
      1. Контрола државне помоћи у ЕУ
      2. Контрола државне помоћи у земљама изван ЕУ
    - f. Правни третман и механизми контроле државне помоћи

  9. Институције права конкуренције
    - a. Упоредноправни преглед институционалних решења
    - b. Решења српског Закона о заштити конкуренције
      1. Расподела надлежности унутар Комисије
      2. Механизми одлучивања
      3. Остали актери

  10. Процесно право конкуренције
    - a. Надлежност
    - b. Поступак и стандарди одлучивања
    - c. Санкције
    - d. Правна средства против одлука Комисије

Циљеви курса

- Стицање основних знања о феномену конкуренције на тржишту, механизмима којима она омогућава економску ефикасност, као и облицима нарушавања конкуренције;
- упознавање са основним појмовима, односно категоријама права конкуренције и њиховог значаја за несметано одвијање конкуренције на тржишту;

- упознавање са основним карактеристикама сваког сегмента права конкуренције, као његовом специфичном улогама у очувању конкуренције и спречавању њеног нарушавања;
- овладавање специфичним техникама потребним за примену права конкуренције, попут дефинисања релевантног тржишта и мерења тржишне моћи;
- упознавање са институцијама политике и права конкуренције, као и најпогоднијим институционалним решењима;
- упознавање са процесним правом конкуренције, односно процесом спровођења права конкуренције.